

День Незалежності України: шлях до перемоги, ідентичність та цінність держави на тлі війни

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA, що фінансується Посольством Королівства Нідерландів в Україні, з 9 по 15 серпня 2023 року.

Опитування методом *face-to-face* проводилося у:

- Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Тернопільській, Чернівецькій областях (Західний макрорегіон);
- Вінницькій, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Полтавській, Сумській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській областях, а також в місті Києві (Центральний макрорегіон);
- Миколаївській, Херсонській та Одеській областях (Південний макрорегіон);
- Дніпропетровській, Запорізькій, Харківській областях (Східний макрорегіон).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою. Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення досліджуваних територій станом на початок 2022 року (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Водночас, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

Зміст

Основні результати дослідження	2
1. Оцінка стану справ у країні, цінність держави та громадянства на тлі війни	2
1.1 Події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?	2
1.2 Розпад СРСР – позитивна історична подія?	3
1.3 За роки незалежності України відбулося більше позитивного чи негативного?	4
1.4 Якби референдум про проголошення державної незалежності України відбувався сьогодні, чи підтримали б українці незалежність України?	5
1.5 Наскільки українці пишаються своїм громадянством?	6
2. Заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати»: важливий символічний крок чи недоречна витрата коштів під час війни?	8
2.1 Чи чули українці про ініціативу з заміни герба СРСР на тризуб на щиті монумента «Батьківщина-Мати» у Києві?	8
2.2 Як українці ставляться до такої ініціативи?	8
2.3 Чи є заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» важливою подією, яка символізує боротьбу України за свою свободу та розрив з радянським минулим?	8
2.4 Чи варто було замінити герб СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» пізніше (наприклад, після війни), а наразі доцільніше було б спрямувати витрачені гроші на допомогу армії та людям, які постраждали від війни?	9
3. Шлях до перемоги чи «втома від війни»: чи готові українці до поступок агресору?	10
3.1 Чи готові українці до компромісів з РФ та яких саме?	10
3.2 Чи вірять українці, що їхні партнери суттєво знизять підтримку України, якщо впродовж найближчих 3–4 місяців вона не досягне суттєвих успіхів на полі бою в ході контрнаступу?	11
3.3 Що має робити українське військово-політичне керівництво, якщо агресор посилить ракетні обстріли українських міст, що призведе до збільшення жертв серед цивільного населення?	11
Таблиці розподілів відповідей респондентів	13

Основні результати дослідження

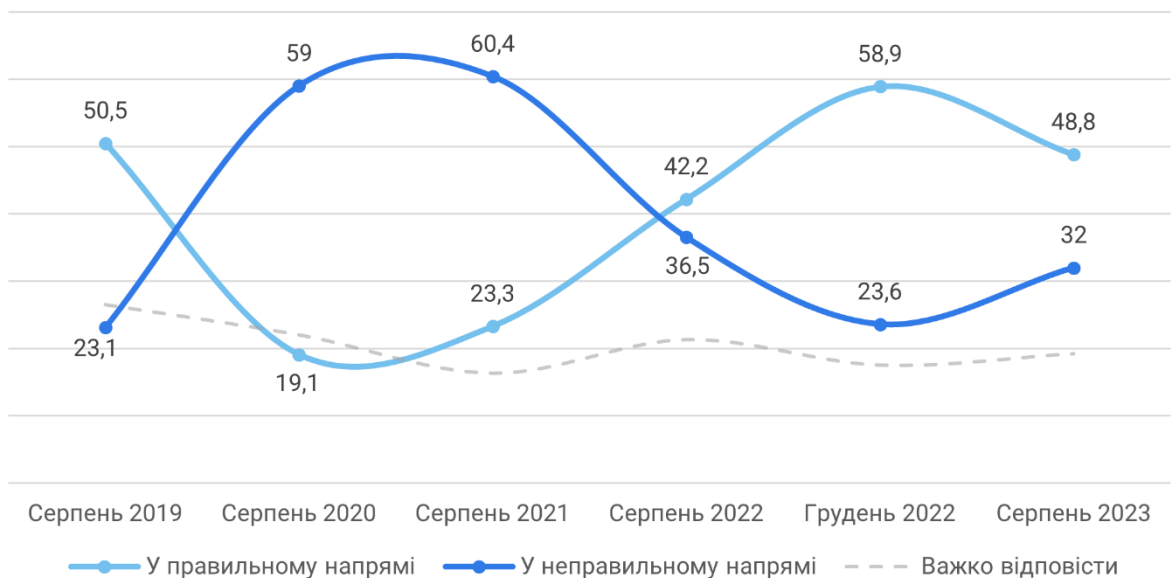
1. Оцінка стану справ у країні, цінність держави та громадянства на тлі війни

- Майже половина українців (49%) вважає, що події в Україні розвиваються у правильному напрямі, близько третини (32%) – що в неправильному, решта не визначились. Востаннє позитивні оцінки переважали тільки у 2019 році, після президентських та парламентських виборів, коли більшість громадян виявляли високу довіру до органів влади та позитивні очікування щодо майбутніх перетворень у країні.

Однак у короткостроковій перспективі ці очікування не виправдалися, і впродовж 2020-2021 років домінували негативні оцінки розвитку подій у державі.

Переважання позитивних оцінок у 2022-2023 роках, вочевидь, не пов'язано з тим, що громадяни вважають повномасштабну війну позитивним явищем. Скоріше, повномасштабна війна змінила призму, крізь яку українці оцінюють стан справ у державі. В умовах повномасштабної війни українська держава та народ опинилися перед екзистенційною загрозою. Однак і держава, і народ виявили волю до спротиву, й Україна вже півтора року ефективно чинить опір агресору. Найімовірніше, позитивні оцінки нині переважають саме через зростання в очах українців цінності своєї держави, яка раніше не стикалася з такими масштабними загрозами для свого існування.

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

Регіон походження чи вік респондентів не відігравали суттєвої ролі в оцінці стану справ у країні, хоча відносно менше позитивних оцінок спостерігалось на Півдні. Істотним був вплив матеріального становища громадян на їхню думку про стан справ у країні – серед українців з вищим рівнем достатку домінували позитивні оцінки, і навпаки – менш заможні респонденти були схильні оцінювати розвиток подій в Україні негативно.

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

розподіл за матеріальним станом респондентів

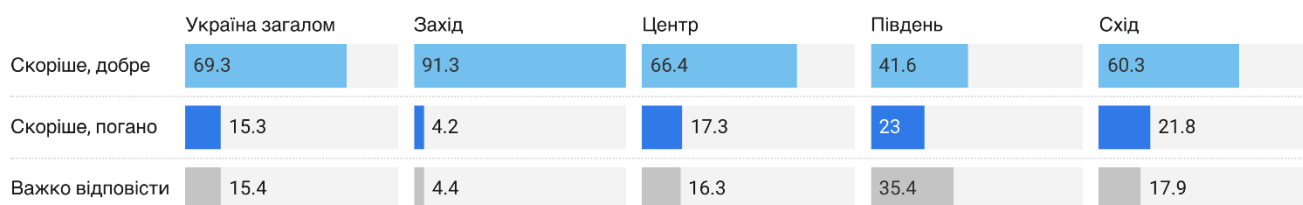

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- **Переважає більшість українців (69%) вважають розпад СРСР позитивною історичною подією.** Найбільше така думка поширена серед мешканців Заходу України (91%). На Півдні нашої країни така думка дещо менш поширена (42%), але й масової вираженої ностальгії за СРСР там теж не спостерігається (23%), натомість у цьому макрорегіоні найбільше тих, хто не визначився з відповіддю (35%).

На Вашу думку, розпад Радянського Союзу – це було добре чи погано?

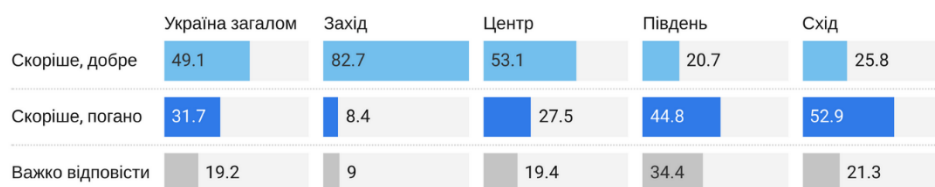
Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Ще у 2020 році в регіональному розподілі можна було побачити діаметрально протилежні думки мешканців Заходу та Центру й мешканців Півдня та Сходу нашої країни щодо розпаду СРСР.

На Вашу думку, розпад Радянського Союзу – це було добре чи погано?

Серпень 2020

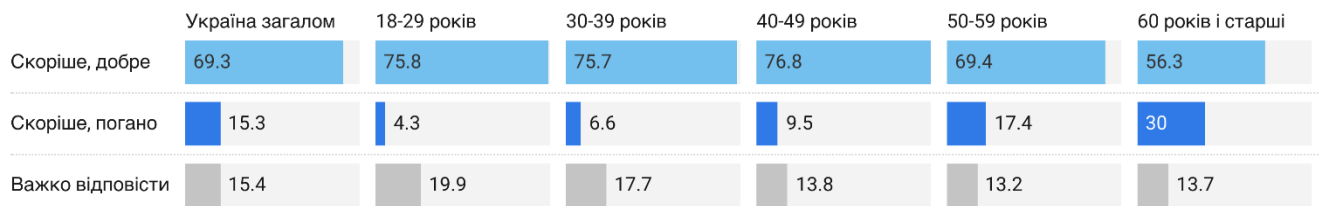
Дослідження проведено Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з соціологічною службою Центру Разумкова з 14 по 19 серпня 2020 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2018 респондентів

Created with Datawrapper

Залишки «туги» за СРСР притаманні радше старшим поколінням (хоча і люди старшого віку вже позитивно ставляться до розпаду СРСР), а також людям з нижчим рівнем матеріального достатку.

На Вашу думку, розпад Радянського Союзу – це було добре чи погано?

віковий розподіл

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

На Вашу думку, розпад Радянського Союзу – це було добре чи погано?

розподіл за матеріальним станом респондентів

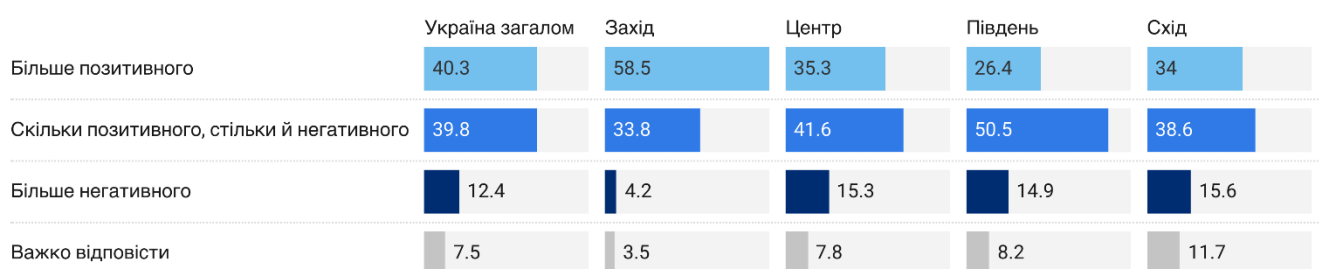

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- Близько 40% українців вважають, що за роки незалежності України відбулося більше позитивних подій, ще 40% сказали, що відбулося скільки позитивного, стільки й негативного. Найбільше позитивних оцінок зафіксовано на Заході нашої країни (59%), дещо менше – на Півдні (26%), але в усіх регіонах не більше 15% вважають, що за роки незалежності відбулося більше негативного.

Як Ви вважаєте, за роки існування незалежної України було більше позитивного чи негативного?

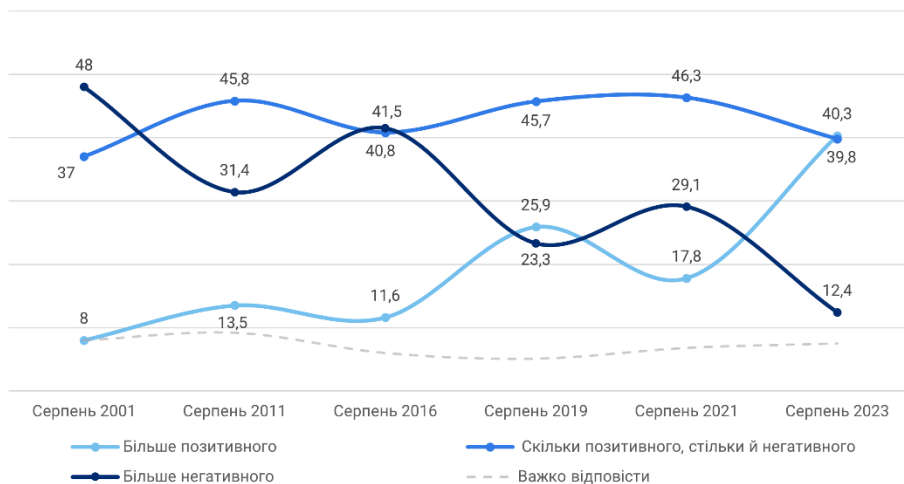

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Повномасштабна війна та зростання цінності держави в очах громадян зумовили переосмислення свого минулого життя в незалежній Україні. Істотно зросла кількість тих, хто вважає, що за роки незалежності було більше позитивних подій, натомість зменшилася частка песимістів.

Як Ви вважаєте, за роки існування незалежної України було більше позитивного чи негативного?

- **Якби референдум про державну незалежність України відбувався сьогодні, абсолютна більшість українців (82%) підтримали б незалежність України. Найбільше тих, хто підтримав би незалежність, – на Заході нашої країни (94%), на Півдні та Сході – 68% і 70% відповідно. Проти – 3% загалом по країні, причому на Заході таких менше 1%, а на Сході – близько 7%.**

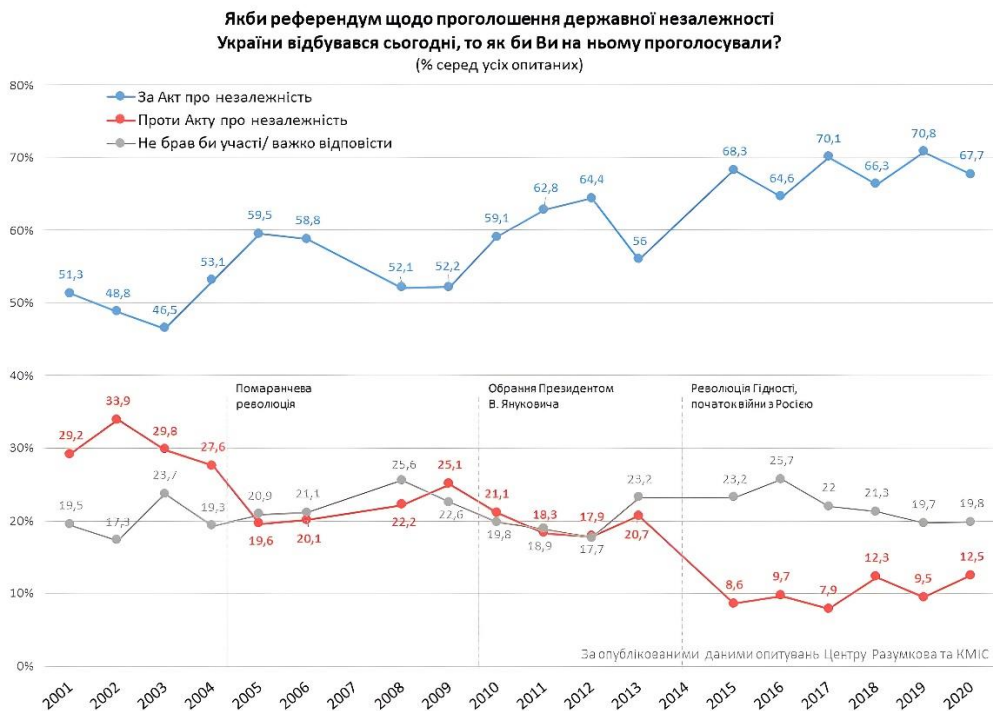
Якби референдум щодо проголошення державної незалежності України відбувався сьогодні, то як би Ви на ньому проголосували?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
За акт про незалежність	81.6	93.7	82.9	67.8	69.9
Проти акту про незалежність	3.4	0.7	3.1	4.8	6.8
Не брав би участі у референдумі	7.2	2.2	8.1	15.4	7.8
Важко відповісти	7.7	3.3	5.8	12	15.4

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Підтримка незалежності нині є найвищою за останні понад 20 років. Підтримка зросла навіть порівняно з періодом 2014-2021 років, коли вона вже домінувала порівняно з періодами до 2014 року.

Джерело візуалізації: Розумний О. Незалежність України як вибір. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/nezalezhnist-ukrainy-iaak-vybir>.

- Абсолютна більшість українців (майже 89%) пишаються своїм громадянством. Найбільше таких у Західному (95%), Центральному (90%) та Південному (89%) макрорегіонах, дещо менше – на Сході України (76%).

Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином/-кою України?

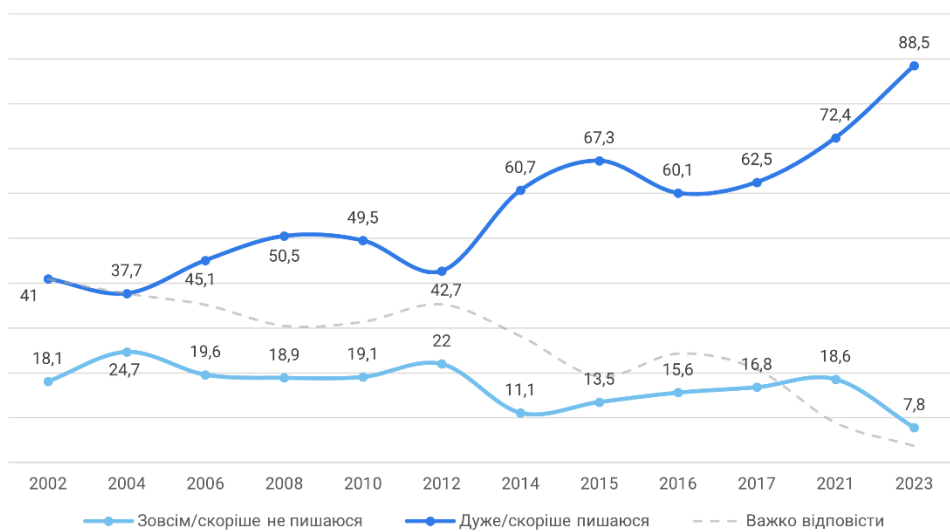
	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Дуже/скоріше пишаюся	88.5	95.2	90.1	88.5	75.6
Скоріше/зовсім не пишаюся	7.8	2.2	7.5	5.3	17.4
Важко відповісти	3.7	2.6	2.3	6.2	7.1

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Гордість за своє громадянство наразі є найвищою за всі роки незалежності України.

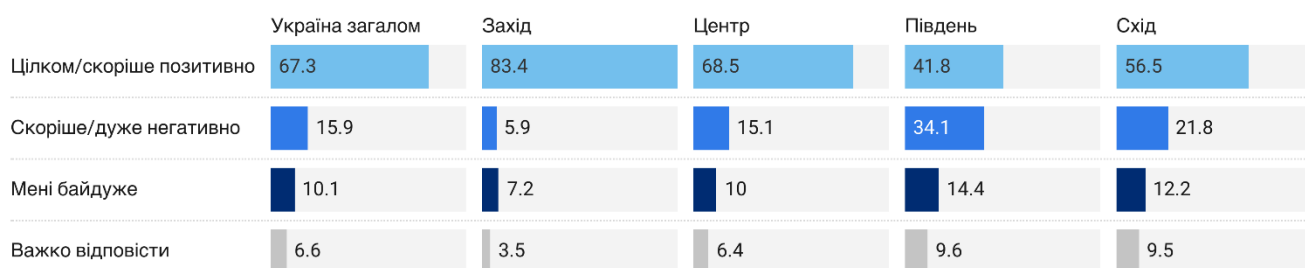
Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином/-кою України?

2. Заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати»: важливий символічний крок чи недоречна витрата коштів під час війни?

- На момент проведення опитування 83% респондентів чули про ініціативу заміни герба СРСР на тризуб на щиті монумента «Батьківщина-Мати» у Києві. 17% – нічого про це не чули.
- Назагал українці вельми схвально сприйняли таку ініціативу: 67% поставилися до такого рішення позитивно, і лише 16% – негативно, решта – не визначилися зі своїм ставленням або ж їм байдуже. Позитивне ставлення найвище на Заході нашої країни, а також серед українців молодого та середнього віку.

Як Ви в цілому ставитеся до ініціативи щодо демонтажу герба СРСР зі щита на монументі «Батьківщина-Мати» у Києві та заміни його на український тризуб?

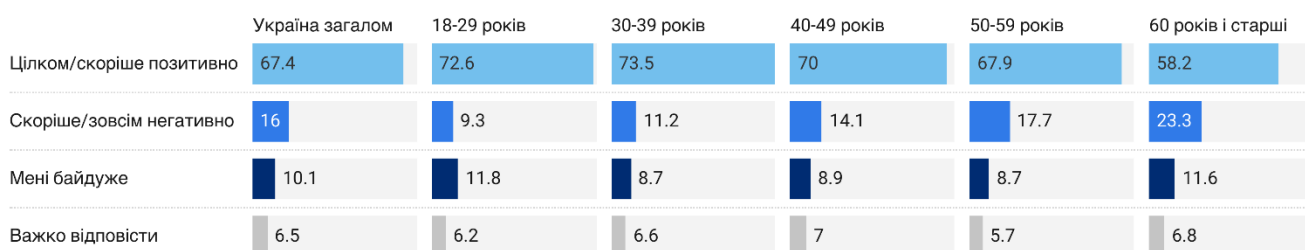
Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Дещо менше таких позитивних оцінок на Півдні (42%) та Сході (57%), а також серед людей старшого покоління (58%). Хоча навіть у цих регіонах та вікових групах позитивні оцінки переважають.

Як Ви в цілому ставитеся до ініціативи щодо демонтажу герба СРСР зі щита на монументі «Батьківщина-Мати» у Києві та заміни його на український тризуб?

віковий розподіл

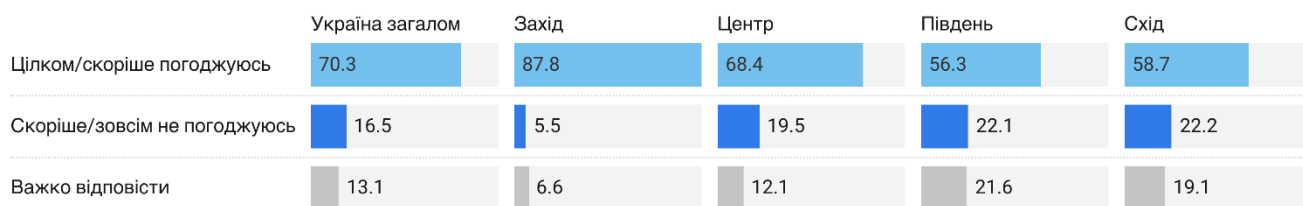
Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- Більшість опитаних (70%) погоджуються, що заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» є важливою подією, яка символізує боротьбу України за свободу та розрив із радянським минулим. Не згодні з цим близько 17%. Як і у випадку з загальною оцінкою рішення про заміну герба, дещо менше наведено судження про символічність події схвалюють на Півдні (56%) та Сході

(59%) України, а також серед старшої вікової категорії (60% серед категорії тих, кому за 60 років, порівняно з 75% серед молоді 18–29 років).

Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» є важливою подією, яка символізує боротьбу України за свою свободу та розрив з радянським минулим?

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- Водночас більшість українців (69%) погодилися і з тим, що замінити герб СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» можна було й пізніше (наприклад, після війни), а наразі доцільніше було б спрямувати ці гроші на допомогу армії та людям, які постраждали від війни. Не погодився з цим близько 21% респондентів. Найбільше згодних із наведеним твердженням на Півдні (76%), дещо менше – на Сході України (60%).

Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що замінити герб СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» можна було й пізніше (наприклад, після війни), а наразі доречніше було б спрямувати гроші, витрачені на цей проект, на допомогу армії та людям, які постраждали від війни?

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

3. Шлях до перемоги чи «втома від війни»: чи готові українці до поступок агресору?

- **Переважна більшість українців продовжують демонструвати неготовність до компромісів з агресором задля припинення війни.** На територіальні поступки заради припинення війни готові піти менше 5% українців. Готовність поступитися майбутнім членством України в НАТО висловили дещо більше – 18% українців. На скорочення ЗСУ у мирний час, яке нібито обговорювалося у Стамбулі у 2022 році, готові погодитися не більше 13% українців. Надати російській мові офіційний статус або відмовитися від політики декомунізації на угоду Кремлю готові не більше 17–18% опитаних.

Уявімо, що Росія висуває низку вимог до України в обмін на припинення агресії. Скажіть, будь ласка, наскільки для Вас особисто є прийнятними кожна з наступних вимог?

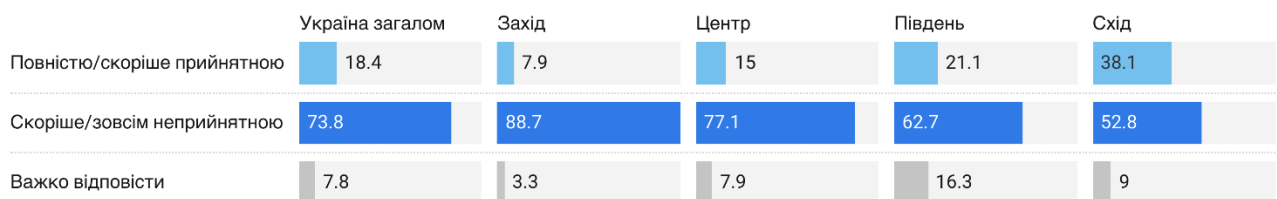
Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Дещо більшу готовність йти на поступки (окрім територіальних) демонструють респонденти на Півдні та трохи більшою мірою – на Сході. Однак навіть у цих регіонах більшість опитаних вважає неприйнятними будь-які із розглянутих поступок.

Уявімо, що Росія висуває низку вимог до України в обмін на припинення агресії. Скажіть, будь ласка, наскільки для Вас особисто є прийнятними кожна з наступних вимог?

Відмова від вступу України до НАТО

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Аналіз результатів опитування також показав, що близько половини респондентів, які вважають, що «заради миру варто йти на будь-які компроміси» (таких 8% загалом), насправді вважають вищезазначені поступки з боку України неприйнятними (у випадку територіальних поступок – 2/3).

Із тих, хто думає, що «можна йти на компроміси, але не на всі», 2/3 насправді вважають неприйнятними жодні поступки з боку України.

Уявімо, що Росія висуває низку вимог до України в обмін на припинення агресії. Скажіть, будь ласка, наскільки для Вас особисто є прийнятними кожна з наступних вимог?

Відмова від вступу України до НАТО

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Уявімо, що Росія висуває низку вимог до України в обмін на припинення агресії. Скажіть, будь ласка, наскільки для Вас особисто є прийнятними кожна з наступних вимог?

Надання російській мові статусу офіційної/державної мови

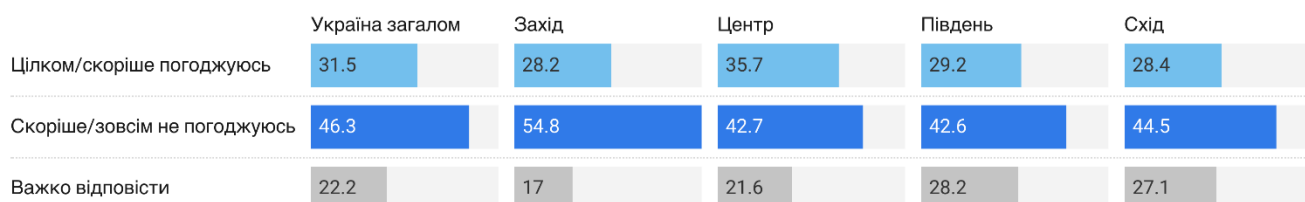

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- Здебільшого українці не вірять, що їхні партнери суттєво знизять підтримку України, якщо протягом найближчих 3-4 місяців вона не досягне суттєвих успіхів на полі бою в ході контрнаступу. З цим погоджується майже третина українців, але відносна більшість, близько 46%, не поділяють такої думки.

Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що Захід суттєво знизить підтримку України, якщо протягом найближчих 3-4 місяців Україна не досягне суттєвих успіхів на полі бою в ході контрнаступу?

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

- Відносна більшість, 42% українців, вважають, що якщо агресор посилить ракетні обстріли українських міст, що призведе до збільшення жертв серед цивільного населення, Україна все одно повинна продовжувати воювати, незважаючи ні на що. Ще 21% респондентів волів би спробувати

заморозити конфлікт, але не йти на поступки Росії. Ще 23% опитаних вважають, що у такому разі варто почати переговори з агресором про припинення війни.

На Сході та Півдні дещо більше тих, хто вважає, що у такому разі варто починати переговори з РФ про припинення війни.

Що, на Вашу думку, має робити політичне та військове керівництво України у разі, якщо Росія збільшуватиме ракетні обстріли українських міст, що призведе до збільшення жертв серед цивільного населення?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Продовжувати війну, незважаючи ні на що	41.5	47.6	44.9	26	33.8
Намагатися заморозити конфлікт, але не робити поступок Росії	20.7	15.9	23.5	20.2	21.3
Почати переговори з Росією задля припинення війни	22.6	16.4	18.4	38.5	31.9
Важко відповісти	15.3	20.1	13.2	15.4	13

Опитування проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 9 по 15 серпня 2023 року. Опитування методом face-to-face проводилося у всіх регіонах України, окрім АР Крим, Донецької та Луганської областей, а у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях опитування проводилося на тих територіях, що контролюються урядом України, та на яких не ведуться бойові дії. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років.

Created with Datawrapper

Таблиці розподілів відповідей респондентів

1. Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. У правильному напрямі	48,8	53,3	48,1	39,2	49,3
2. У неправильному напрямі	32,0	30,4	34,8	34,4	27,0
3. Важко відповісти	19,2	16,2	17,1	26,3	23,8

динаміка

	Серпень 2019*	Серпень 2020	Серпень 2021	Серпень 2022	Грудень 2022	Серпень 2023
1. У правильному напрямі	50,5	19,1	23,3	42,2	58,9	48,8
2. У неправильному напрямі	23,1	59,0	60,4	36,5	23,6	32,0
3. Важко відповісти	26,5	22,0	16,3	21,3	17,5	19,2

* у серпні 2019 року дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології. Інші опитування, дані яких наводяться у динаміці, проведені спільно з соціологічною службою Центру Разумкова

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. У правильному напрямі	48,8	54,5	55,0	50,0	44,9	42,9
2. У неправильному напрямі	32,0	26,8	28,2	33,2	35,6	34,6
3. Важко відповісти	19,2	18,7	16,8	16,8	19,5	22,5

розподіл за освітою

	неповна/загальна середня	середня спеціальна	вища або незакінчена вища
1. У правильному напрямі	50,9	44,8	52,3
2. У неправильному напрямі	29,6	35,3	29,3
3. Важко відповісти	19,5	19,9	18,3

розподіл за мовою повсякденного спілкування

	Російською	Українською
1. У правильному напрямі	40,6	52,2
2. У неправильному напрямі	36,7	30,7
3. Важко відповісти	22,7	17,1

розподіл за матеріальним становищем

	Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку уже викликає труднощі	Більш забезпечені*
1. У правильному напрямі	35,2	47,0	54,6	64,4
2. У неправильному напрямі	44,0	31,8	29,9	20,5
3. Важко відповісти	20,9	21,2	15,5	15,2

* Дана категорія об'єднує респондентів, які описали свій матеріальний стан як «Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі» та «Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо» з огляду на низьку наповненість останньої категорії (N = 6)

2. На Вашу думку, розпад Радянського Союзу – це було добре чи погано? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Скоріше, добре	69,3	91,3	66,4	41,6	60,3
2. Скоріше, погано	15,3	4,2	17,3	23,0	21,8
3. Важко відповісти	15,4	4,4	16,3	35,4	17,9

динаміка: регіональний розподіл у серпні 2020

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Скоріше, добре	49,1	82,7	53,1	20,7	25,8
2. Скоріше, погано	31,7	8,4	27,5	44,8	52,9
3. Важко відповісти	19,2	9,0	19,4	34,4	21,3

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Скоріше, добре	69,3	75,8	75,7	76,8	69,4	56,3
2. Скоріше, погано	15,3	4,3	6,6	9,5	17,4	30,0
3. Важко відповісти	15,4	19,9	17,7	13,8	13,2	13,7

віковий розподіл для респондентів Заходу та Центру України

	В цілому	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Скоріше, добре	76,0	81,2	82,5	84,8	76,7	62,3
2. Скоріше, погано	12,3	3,9	3,1	5,5	14,7	26,4
3. Важко відповісти	11,8	14,8	14,3	9,8	8,6	11,2

віковий розподіл для респондентів Півдня та Сходу України

	В цілому	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Скоріше, добре	54,0	62,4	60,8	58,3	52,5	43,2
2. Скоріше, погано	22,2	5,4	13,6	19,1	23,8	37,7
3. Важко відповісти	23,8	32,3	25,6	22,6	23,8	19,1

розподіл за освітою

	неповна/загальна середня	середня спеціальна	вища або незакінчена вища
1. Скоріше, добре	60,3	68,8	75,1
2. Скоріше, погано	21,9	14,5	12,5
3. Важко відповісти	17,8	16,7	12,5

розподіл за мовою повсякденного спілкування

	Російською	Українською
1. Скоріше, добре	50,4	75,5
2. Скоріше, погано	24,4	12,5
3. Важко відповісти	25,2	12,0

розподіл за матеріальним становищем

	Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, уже викликає труднощі	Більш забезпечені*
1. Скоріше, добре	55,3	66,3	78,2	84,2
2. Скоріше, погано	30,8	15,4	9,5	7,5
3. Важко відповісти	13,9	18,4	12,3	8,3

* Дана категорія об'єднує респондентів, які описали свій матеріальний стан як «Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі» та «Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо» з огляду на низьку наповненість останньої категорії (N = 6)

3. Як Ви вважаєте, за роки існування незалежної України було більше позитивного чи негативного?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Більше позитивного	40,3	58,5	35,3	26,4	34,0
2. Скільки позитивного, стільки й негативного	39,8	33,8	41,6	50,5	38,6
3. Більше негативного	12,4	4,2	15,3	14,9	15,6
4. Важко відповісти	7,5	3,5	7,8	8,2	11,7

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Більше позитивного	40,3	46,9	45,9	44,3	35,5	33,1
2. Скільки позитивного, стільки й негативного	39,8	37,3	36,7	40,5	45,2	39,8
3. Більше негативного	12,4	5,6	8,0	10,3	14,8	19,2
4. Важко відповісти	7,5	10,2	9,5	4,9	4,5	7,9

динаміка

	Серпень 2001	Серпень 2011	Серпень 2016	Серпень 2019	Серпень 2021	Серпень 2023
1. Більше позитивного	8,0	13,5	11,6	25,9	17,8	40,3
2. Скільки позитивного, стільки й негативного	37,0	45,8	40,8	45,7	46,3	39,8
3. Більше негативного	48,0	31,4	41,5	23,3	29,1	12,4
4. Важко відповісти	8,0	9,2	6,0	5,1	6,8	7,5

4. 24 серпня виповнюється 32 роки з дня проголошення України незалежною державою. Якби референдум щодо проголошення державної незалежності України відбувався сьогодні, то як би Ви на ньому проголосували? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. За акт про незалежність	81,6	93,7	82,9	67,8	69,9
2. Проти акту про незалежність	3,4	0,7	3,1	4,8	6,8
3. Не брав би участі у референдумі	7,2	2,2	8,1	15,4	7,8
4. Важко відповісти	7,7	3,3	5,8	12,0	15,4

динаміка (більш повна динаміка [доступна](#) у матеріалі Олексія Розумного «Незалежність України як вибір»)

	Серпень 2019	Серпень 2020	Серпень 2022	Серпень 2023
1. За акт про незалежність	70,8	67,7	87,5	81,6
2. Проти акту про незалежність	9,5	12,5	3,2	3,4
3. Не брав би участі у референдумі	7,6	9,5	5,5	7,2
4. Важко відповісти	12,1	10,3	3,9	7,7

регіональний розподіл у серпні 2020

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. За акт про незалежність	67,7	92,5	71,7	56,0	45,0
2. Проти акту про незалежність	12,5	0,8	8,7	10,4	29,6
3. Не брав би участі у референдумі	9,5	3,3	10,1	11,6	13,0
4. Важко відповісти	10,3	3,3	9,5	22,0	12,4

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. За акт про незалежність	81,6	86,3	88,6	86,2	81,7	71,7
2. Проти акту про незалежність	3,4	1,6	1,7	3,0	3,3	5,8
3. Не брав би участі у референдумі	7,2	5,0	4,1	4,9	8,1	11,5
4. Важко відповісти	7,7	7,1	5,6	6,0	6,9	11,0

розподіл за мовою повсякденного спілкування

	Російською	Українською
1. За акт про незалежність	65,7	87,1
2. Проти акту про незалежність	7,9	1,7
3. Не брав би участі у референдумі	12,9	5,8
4. Важко відповісти	13,5	5,4

розподіл за матеріальним становищем

	Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, уже викликає труднощі	Більш забезпечені*
1. За акт про незалежність	69,2	80,6	88,1	87,9
2. Проти акту про незалежність	4,8	3,5	2,6	3,0
3. Не брав би участі у референдумі	13,9	7,5	4,9	3,0
4. Важко відповісти	12,1	8,3	4,4	6,1

* Дана категорія об'єднує респондентів, які описали свій матеріальний стан як «Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі» та «Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо» з огляду на низьку наповненість останньої категорії (N = 6)

5. Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином/-кою України?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Зовсім не пишаюся	3,0	2,2	7,5	5,3	17,4
2. Скоріше не пишаюся	4,8				
3. Скоріше пишаюся	38,4	95,2	90,1	88,5	75,6
4. Дуже пишаюся	50,1				
5. Важко відповісти	3,7	2,6	2,3	6,2	7,1

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Зовсім/скоріше не пишаюся	7,8	5,0	8,5	5,4	8,1	10,1
2. Дуже/скоріше пишаюся	88,5	91,6	88,1	89,4	87,4	87,1
3. Важко відповісти	3,7	3,4	3,4	5,1	4,5	2,7

динаміка

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2021	2023
Зовсім/скоріше не пишаюся	18,1	24,7	19,6	18,9	19,1	22	11,1	13,5	15,6	16,8	18,6	7,8
Дуже/скоріше пишаюся	41	37,7	45,1	50,5	49,5	42,7	60,7	67,3	60,1	62,5	72,4	88,5
Важко відповісти	40,9	37,7	35,2	30,5	31,4	35,3	28,2	19,2	24,3	20,8	8,9	3,7

6. Чи чули Ви про ініціативу демонтажу герба СРСР зі щита на монументі «Батьківщина-Мати» у Києві та заміни його на український тризуб? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Так	83,0	81,5	85,6	71,6	85,0
2. Ні, до сьогодні нічого про це не чув	16,5	17,7	14,1	28,4	14,0

7. Як Ви в цілому ставитеся до такої ініціативи? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Цілком позитивно	42,3	83,4	68,5	41,8	56,5
2. Скоріше позитивно	25,0				
3. Скоріше негативно	11,2	5,9	15,1	34,1	21,8
4. Дуже негативно	4,7				
5. Мені байдуже	10,1	7,2	10,0	14,4	12,2
6. Важко відповісти	6,6	3,5	6,4	9,6	9,5

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Цілком/скоріше позитивно	67,4	72,6	73,5	70,0	67,9	58,2
2. Скоріше/зовсім негативно	16,0	9,3	11,2	14,1	17,7	23,3
3. Мені байдуже	10,1	11,8	8,7	8,9	8,7	11,6
4. Важко відповісти	6,5	6,2	6,6	7,0	5,7	6,8

розподіл за голосуванням на гіпотетичному референдумі щодо незалежності України

	За незалежність	Проти/не прийшов би, важко сказати
1. Цілком/скоріше позитивно	77,8	20,5
2. Скоріше/зовсім негативно	9,1	46,8
3. Мені байдуже	7,8	20,5
4. Важко відповісти	5,3	12,2

8. Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що заміна герба СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» є важливою подією, яка символізує боротьбу України за свою свободу та розрив з радянським минулим? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Цілком погоджуюсь	41,1	87,8	68,4	56,3	58,7
2. Скоріше погоджуюсь	29,2				
3. Скоріше не погоджуюсь	10,5	5,5	19,5	22,1	22,2
4. Зовсім не погоджуюсь	6,0				
5. Важко відповісти	13,1	6,6	12,1	21,6	19,1

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Цілком/скоріше погоджуюсь	70,3	74,5	76,9	75,4	70,0	60,4
2. Скоріше/зовсім не погоджуюсь	16,6	10,6	10,4	13,0	18,9	25,2
3. Важко відповісти	13,1	15,0	12,6	11,6	11,1	14,4

9. Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що замінити герб СРСР на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати» можна було й пізніше (наприклад, після війни), а наразі доречніше було б спрямувати гроші, витрачені на цей проект, на допомогу армії та людям, які постраждали від війни? (одна відповідь)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Цілков погджуюсь	41,9	69,2	71,6	75,6	59,9
2. Скоріше погджуюсь	27,1				
3. Скоріше не погджуюсь	14,2	22,9	17,3	15,8	28,1
4. Зовсім не погджуюсь	6,7				
5. Важко відповісти	10,2	7,9	11,0	8,6	12,0

віковий розподіл

	Україна загалом	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
1. Цілков/скоріше погджуюсь	68,9	62,1	70,6	72,2	70,0	69,0
2. Скоріше/зовсім не погджуюсь	20,9	21,4	20,9	17,0	21,0	22,8
3. Важко відповісти	10,2	16,5	8,5	10,8	9,0	8,2

10. Уявімо, що Росія висуває низку вимог до України в обмін на припинення агресії. Скажіть, будь ласка, наскільки для Вас особисто є прийнятними кожна з наступних вимог?

	Повністю прийнятною	Скоріше прийнятною	Скоріше неприйнятною	Зовсім неприйнятною	Важко відповісти
Визнання окупованих територій України частиною Російської Федерації	0,9	3,8	17	73,4	4,9
Відмова від вступу України до НАТО	4,7	13,7	17,6	56,2	7,8
Скорочення чисельності Збройних Сил України у мирний час	2,6	10,5	17,9	62,1	6,8
Надання російській мові статусу офіційної/державної мови	4,8	13,4	14,9	60,2	6,7
Відмова від політики декомунізації	4,1	13,3	18,1	50,6	13,9

регіональні розподіли:

10.1 Визнання окупованих територій України частиною Російської Федерації

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Повністю/скоріше прийнятною	4,7	1,1	4,4	8,7	8,1
2. Скоріше/зовсім неприйнятною	90,4	97,2	90,6	85,1	83,6
3. Важко відповісти	4,9	1,7	5,0	6,3	8,3

10.2 Відмова від вступу України до НАТО

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
1. Повністю/скоріше прийнятною	18,4	7,9	15,0	21,1	38,1
2. Скоріше/зовсім неприйнятною	73,8	88,7	77,1	62,7	52,8
3. Важко відповісти	7,8	3,3	7,9	16,3	9,0

10.3 Скорочення чисельності Збройних Сил України у мирний час

	<i>Україна загалом</i>	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	13,1	7,6	9,5	19,7	24,7
2. Скоріше/зовсім непринятною	80,0	88,0	85,6	65,9	64,8
3. Важко відповісти	6,9	4,4	4,9	14,4	10,5

10.4 Надання російській мові статусу офіційної/державної мови

	<i>Україна загалом</i>	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	18,3	1,5	18,8	24,0	36,4
2. Скоріше/зовсім непринятною	75,1	97,4	73,3	65,9	54,0
3. Важко відповісти	6,6	1,1	7,9	10,1	9,5

10.5 Відмова від політики декомунізації

	<i>Україна загалом</i>	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	17,4	5,7	19,4	25,0	24,5
2. Скоріше/зовсім непринятною	68,8	87,8	67,6	47,6	56,9
3. Важко відповісти	13,9	6,5	13,0	27,4	18,6

розподіл за думкою щодо того, чи варто Україні йти на компроміси:

10.1 Визнання окупованих територій України частиною Російської Федерації

	<i>Заради миру варто йти на будь-які компроміси</i>	<i>Заради миру можна йти на компроміси, але не на всі</i>	<i>Війна може припинитися лише у разі перемоги</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	25,6	5,0	0,9
2. Скоріше/зовсім непринятною	63,1	89,2	97,1
3. Важко відповісти	11,4	5,8	2,0

10.2 Відмова від вступу України до НАТО

	<i>Заради миру варто йти на будь-які компроміси</i>	<i>Заради миру можна йти на компроміси, але не на всі</i>	<i>Війна може припинитися лише у разі перемоги</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	55,7	26,3	6,3
2. Скоріше/зовсім непринятною	34,1	64,6	89,3
3. Важко відповісти	10,2	9,1	4,4

10.3 Скорочення чисельності Збройних Сил України у мирний час

	<i>Заради миру варто йти на будь-які компроміси</i>	<i>Заради миру можна йти на компроміси, але не на всі</i>	<i>Війна може припинитися лише у разі перемоги</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	39,2	17,7	5,3
2. Скоріше/зовсім непринятною	47,7	73,4	92,1
3. Важко відповісти	13,1	8,9	2,7

10.4 Надання російській мові статусу офіційної/державної мови

	<i>Заради миру варто йти на будь-які компроміси</i>	<i>Заради миру можна йти на компроміси, але не на всі</i>	<i>Війна може припинитися лише у разі перемоги</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	45,7	26,4	7,6
2. Скоріше/зовсім непринятною	40,6	66,7	88,6
3. Важко відповісти	13,7	6,9	3,8

10.5 Відмова від політики декомунізації

	<i>Заради миру варто йти на будь-які компроміси</i>	<i>Заради миру можна йти на компроміси, але не на всі</i>	<i>Війна може припинитися лише у разі перемоги</i>
1. Повністю/скоріше прийнятною	41,1	26,1	7,3
2. Скоріше/зовсім неприйнятною	34,9	58,4	83,7
3. Важко відповісти	24,0	15,4	9,0

11. Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що Захід суттєво знизить підтримку України, якщо протягом найближчих 3-4 місяців Україна не досягне суттєвих успіхів на полі бою в ході контрнаступу?

	<i>Україна загалом</i>	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
1. Цілком погоджуюсь	11,0	28,2	35,7	29,2	28,4
2. Скоріше погоджуюсь	20,5				
3. Скоріше не погоджуюсь	25,1	54,8	42,7	42,6	44,5
4. Зовсім не погоджуюсь	21,2				
5. Важко відповісти	22,2	17,0	21,6	28,2	27,1

віковий розподіл

	<i>Україна загалом</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-39 років</i>	<i>40-49 років</i>	<i>50-59 років</i>	<i>60 років і старші</i>
1. Цілком/скоріше погоджуюсь	31,5	27,3	31,6	29,3	30,7	35,7
2. Скоріше/зовсім не погоджуюсь	46,3	50,9	48,1	47,7	50,3	39,5
3. Важко відповісти	22,2	21,7	20,4	23,0	19,0	24,9

12. Що, на Вашу думку, має робити політичне та військове керівництво України у разі, якщо Росія збільшуватиме ракетні обстріли українських міст, що призведе до збільшення жертв серед цивільного населення?

	<i>Україна загалом</i>	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
1. Продовжувати війну, незважаючи ні на що	41,5	47,6	44,9	26,0	33,8
2. Намагатися заморозити конфлікт, але не робити поступок Росії	20,7	15,9	23,5	20,2	21,3
3. Почати переговори з Росією задля припинення війни	22,6	16,4	18,4	38,5	31,9
4. Важко відповісти	15,3	20,1	13,2	15,4	13,0

віковий розподіл

	<i>Україна загалом</i>	<i>18-29 років</i>	<i>30-39 років</i>	<i>40-49 років</i>	<i>50-59 років</i>	<i>60 років і старші</i>
1. Продовжувати війну, незважаючи ні на що	41,5	48,6	42,6	42,0	39,5	37,5
2. Намагатися заморозити конфлікт, але не робити поступок Росії	20,7	18,4	21,4	22,0	21,0	20,4
3. Почати переговори з Росією задля припинення війни	22,6	19,9	19,0	20,3	23,4	27,7
4. Важко відповісти	15,3	13,1	17,0	15,7	16,2	14,4